

Bezpieczeństwo energetyczne kraju a ekologia

praca magisterska z 2000 roku

Na ukształtowanie tej struktury miał wpływ utrzymujący się przez ponad czterdzieści lat niekorzystny dla gospodarki pogląd, że bezpieczeństwo energetyczne kraju wymaga zapewnienia samowystarczalności energetycznej państwa^[1]. Jeszcze w 1989 r. wskaźnik ten wynosił 95% (obecnie wykazuje tendencję malejącą) podczas gdy w większości krajów rozwiniętych zawierał się w granicach 30-60%. Prawdziwym zagrożeniem dla bezpieczeństwa energetycznego Polski było zaniedbywanie poszukiwania i dokumentacji własnych złóż gazu ziemnego oraz uzależnienie Polski od importu gazu ziemnego z jednego tylko kierunku.

Zmniejszony udział węgla w pokrywaniu potrzeb energetycznych kraju wynika zarówno ze względów ekonomicznych, jak i z powodu niekorzystnych czynników ekologicznych oraz barier ograniczających rozwój górnictwa węglowego (zwłaszcza węgla kamiennego) wynikający ze wzrostu głębokości i temperatury, dużej gazowości nowych pokładów, dużej ilości zasolonej wody w kopalniach obciążających środowisko.

Krajowe wydobycie ropy naftowej (około 0.15 mln t) pokrywa obecnie około 1% zapotrzebowania. Przewidywany wyraźny wzrost importu ropy naftowej wymaga rozwoju krajowych rafinerii.

Udział źródeł odnawialnych w pokryciu zapotrzebowania na energię pierwotną w Polsce wynosi niewiele ponad 1%, a w krajach rozwiniętych przeciętnie 5,6%, przy czym w niektórych z nich udział ten wynosi około 1/3 (np. Szwecja – 37%, Austria – 35%, Kanada – 29%). Należy jednak podkreślić, że w wykorzystaniu źródeł odnawialnych dominuje energia wodna

(udział energii wodnej w sumarycznej ilości energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych wynosi 95%).

Ponadto, ciekawostką jest fakt, że gdyby wykorzystano wszystkie możliwe lokalizacje budowy hydroelektrowni na świecie, to całkowita ilość

wytwarzanej przez nie energii mogłaby być dwukrotnie wyższa od poziomu aktualnego, ale zaspokoiłoby to zaledwie 2% przyszłego zapotrzebowania (na energię pierwotną) [26 s. 149].

Rok	1995	2000	2010
Zapotrzebowanie na energię bezpośrednią, mln t p. u.	98,9	102,4	109,0
Struktura pozyskania energii bezpośredniej, %:			
• paliwa stałe	27,2	24,8	18,0
• paliwa ciekłe	17,5	17,8	21,0
• paliwa gazowe	14,7	15,5	17,4
• energia elektryczna	12,0	13,2	15,8
• ciepło grzejne	26,6	26,5	25,3
• pozostałe paliwa	2,0	2,1	2,5
Struktura zapotrzebowania energii bezpośredniej:			
• przemysł	32,7	32,9	33,2
• budownictwo	1,2	1,1	1,0
• rolnictwo	7,7	7,4	7,9
• transport	5,6	6,0	6,8
• sektor bytowo-komunalny	52,8	52,6	51,1

W strukturze zużycia energii bezpośredniej w Polsce przeważają dotychczas paliwa stałe i ciepło z dostawy scentralizowanej (obecnie około 54 % wobec około 70 % w roku 1980); prognozy przewidują dalszy spadek tego udziału. W europejskich krajach rozwiniętych w strukturze bezpośredniego zużycia energii

dominują paliwa węglowodorowe (udział ponad 70 %) wobec udziału paliw stałych i ciepła scentralizowanego, wynoszącego poniżej 10 %.

W strukturze zużycia energii bezpośredniej w sektorze bytowo-komunalnym w Polsce zwraca uwagę duży udział węgla (35%), w porównaniu z udziałem 5% w rozwiniętych krajach Europy, oraz mały, bo 10% udział energii elektrycznej, w porównaniu z udziałem 25% w tych krajach.

W podsumowaniu należy zauważyć, że obecnie cała gospodarka Polska jest w okresie transformacji, a w energetyce zachodzą szczególnie głębokie zmiany (związane z prywatyzacją sektora i wejściem w życie 4 czerwca 1997 ustawy "Prawo Energetyczne"). Rok 1999 jest rokiem przełomowym dla sektora energetyki, a w szczególności elektroenergetyki. W chwili obecnej ulega zmianie filozofia zarządzania sektorem energii – ze szczebla centralnej administracji państwa w kierunku kreowania długookresowej strategii, mającej na celu zwiększenie efektywności funkcjonowania sektora energii i spełniającej oczekiwania odbiorców.

Zapewnienie wysokiego tempa wzrostu gospodarczego w sposób trwały, wymaga niezawodnych dostaw energii w długiej perspektywie, trwałego uczestnictwa w międzynarodowych rynkach energetycznych. Wymaga również w sposób trwały dobrej kondycji ekonomicznej przedsiębiorstw energetycznych, aby mogły one sprostać wymaganiom odbiorców, z uwzględnieniem konkurencyjności na rynku krajowym i zagranicznym. Podstawowym dążeniem w tym zakresie jest uruchomienie i utrwalenie mechanizmów rynkowych w gospodarce energetycznej, w tym konkurencji, wszędzie tam, gdzie jest to możliwe i zasadne z punktu widzenia dostaw i efektywności ekonomicznej. W obszarach, gdzie rynek nie może działać lub jest ograniczony, działalność przedsiębiorstw będzie regulowana przez powołane do tego organy państwowe (od 23 czerwca 1997 – Urząd Regulacji Energetyki).

Podniesienie konkurencyjności Polski na rynku międzynarodowym wymaga przede wszystkim zapewnienia niezawodnych dostaw względnie taniej energii o strukturze zapewniającej jej maksymalną produktywność.

Stabilizacja makroekonomiczna i systemowa wymaga rozwiązań o cechach trwałości opartych na obecnej i prognozowanej sytuacji energetyki w kraju i świecie. Dotyczy to szczególnie uregulowań prawnych, których stabilność wzmacnia zaufanie kapitału krajowego i zagranicznego, stwarza większe zachęty do inwestowania w tym specyficznym sektorze gospodarki, gdzie efekty z inwestycji pojawiają się po dłuższym okresie.

Główne cele strategii społeczno-gospodarczej kraju mogą być zatem realizowane jedynie w warunkach zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju rozumianego jako [129 s. 445]:

- bezpieczeństwo dostaw energii, czyli zapewnienie warunków, umożliwiających pokrycie bieżącego i perspektywicznego zapotrzebowania gospodarki i społeczeństwa na energię odpowiedniego rodzaju i wymaganej jakości,
- uzasadnione społecznie ceny energii, czyli ustanowienie polityki cen energii, w której wynikałyby one z konkurencyjnych mechanizmów rynkowych lub z regulacji przez niezależny organ państwowy w celu zapewnienia równowagi interesów odbiorców i dostawców energii,
- minimalne szkody dla środowiska, czyli przestrzeganie wymagań ekorozwoju.

—

^[1] z def. – stosunek energii pierwotnej pozyskiwanej w kraju do zużycia energii pierwotnej.

Jeśli potrzebujesz pomocy w napisaniu pracy z zakresu ochrony środowiska, to polecamy serwis [pisanie prac](#) - prace z ekologii i innych kierunków pisane na (prawie) każdy temat.